

A Pécsi Ítéltábla Pécsen, a 2013. évi november hó 15. napján megtartott nyilvános ülés alapján meghozta, és a 2013. évi november hó 28. napján nyilvánosan kihirdette az alábbi

í t é l e t e t:

A másodfokú bíróság a csalás büntette és más bűncselekmények miatt **I.rendű vádlott és társa** ellen indult büntetőügyben a Pécsi Törvényszék 10.B.445/2011/70. számú ítéletét az alábbiak szerint változtatja meg:

- a vádlottak az 1978. évi IV. törvény 274.§ (1) bekezdésének c) pontjában meghatározott közokirat-hamisítás büntetét helyesen az 1978. évi IV. törvény 20.§ (2) bekezdése szerinti társtettesekként követték el;
- a vádlottak tényállás 1. pontjában leírt cselekményeinek az 1978. évi IV. törvény 276.§-ában meghatározott folytatólagosan elkövetett magánokirat-hamisítás vétségeként történő minősítését mellőzi;
- a vádlottak tényállás 2. pontjában leírt cselekményeit az 1978. évi IV. törvény 276.§-ában meghatározott, társtettesként és folytatólagosan elkövetett magánokirat-hamisítás vétségének is minősíti;
- kötelezi a vádlottakat, hogy tizenöt napon belül kártérítés jogcímén fizessenek meg egyetemlegesen a **zrt1** (....., szám alatti) magánfélnek 76.887.041 (hetvenhatmillió-nyolcszáznyolcvanhétezer-negyvenegy) forintot, valamint a fenti összeg után a 2005. évi december hó 6. napjától a kifizetés napjáig terjedő időre a késedelemmel érintett naptári félét megelőző utolsó napon érvényes jegybanki alapkamattal megegyező mértékű késedelmi kamatot, továbbá az államnak - az állami adóhatóság külön felhívására - 900.000 (kilencszázezer) forint le nem rótt illetéket;
- kötelezi a vádlottakat, hogy tizenöt napon belül fizessenek meg egyetemlegesen a **nyrt1**. (....., utca szám alatti) magánfélnek kártérítés jogcímén 16.889.417 (tizenhatmillió-nyolcszáz-nyolcvankilencezer-négyszázötvenhét) forintot, valamint ezen összeg után a 2005. évi november hó 30. napjától a kifizetés napjáig terjedő időre a késedelemmel érintett naptári félét megelőző utolsó napon érvényes jegybanki alapkamattal

megegyező mértékű késedelmi kamatot, illetve perköltség jogcímén további 380.000 (háromszáznyolcvanezer) forintot, valamint az államnak - az állami adóhatóság külön felhívására - 900.000 (kilencszázezer) forint le nem rótt illetéket;

- a magánfelek polgári jogi igényét ezt meghaladó részében elutasítja;
- a kiszabott szabadságvesztés tartamába I.rendű vádlott esetében helyesen a 2010. évi január hó 12. napjától a 2012. évi október hó 11. napjáig előzetes fogvatartásban töltött időt kell beszámítani.

Egyebekben az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyja azzal, hogy az abban Btk.-ként megjelölt jogszabályon az 1978. évi IV. törvényt kell érteni.

A kiszabott szabadságvesztés tartamába I.rendű vádlott esetében beszámítja az elsőfokú bíróság ítéletének kihirdetésétől a 2013. évi február hó 12. napjáig előzetes fogvatartásban töltött időt is.

Kötelezi I.rendű vádlottat, hogy fizesse meg az államnak a másodfokú eljárásban felmerült 6.000 (hatezer) forint bünyügyi költséget.

I n d o k o l á s

Az elsőfokú bíróság ítélete ellen I.rendű vádlott és védője enyhítés, II.rendű vádlott és védője felmentés érdekében jelentett be fellebbezést. Utóbbi vádlott védője a nyilvános ülésen az elsőfokú ítélet hatályon kívül helyezését kérte.

A Pécsi Fellebbviteli Főügyészség átiratában a magánfelek által előterjesztett polgári jogi igények elbírálására, a tényállás 2. pontjában írt cselekménynek a csalás büntette mellett társtettesként és folytatólagosan elkövetett magánokirat-hamisítás vétségeként történő minősítésére, egyebekben az elsőfokú ítélet helybenhagyására tett indítványt. A fellebbviteli főügyészség nyilvános ülésen jelen lévő képviselője az írásban előterjesztett indítványt azzal egészítette ki, hogy az elbíráláskori anyagi jogszabályok alkalmazására tett előterjesztést.

A másodfokú bíróság a jogorvoslattal megtámadott határozatot a Be.348.§ (1) bekezdése értelmében a megelőző bírósági eljárással együtt bírálta felül. Nem volt tárgya a másodfokú eljárásnak a Be.348.§ (2) bekezdésére figyelemmel a sikkasztás büntette vonatkozásában hozott, és első fokon jogerőre emelkedett felmentő rendelkezés.

A másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság által megállapított tényállást az iratok tartalma, valamint ténybeli következtetés alapján - figyelemmel a Be.352.§ (1) bekezdésének a) pontjára - az alábbiak szerint egészítette ki, illetve helyesbítette:

A **kft2** és a **kft3** székhelye és fióktelepe helyesen 2005. január 11. és 2005. szeptember 29. napja között egyezett meg *(ténybeli következtetés útján megállapított tény)*.

A, utca ... szám alatti irodaház egyik irodájára vonatkozó bérleti szerződés megkötésére helyesen 2005. október 3-án került sor.
(Szerződés a nyomozati iratok 1797-1801. és 1955-1959. oldalain.)

A **zrt1**-el 2005. április 6-án megkötött, 50 millió forintos keretösszegű kisvállalkozói hitelszerződés a **kft4** részére teljesített szolgáltatások ellenértékének a meghitelezésére szolgált. Általa a vevő (**kft4**) részére kibocsátott, általa elismert, még le nem járt fizetési határidejű, a bankra engedményezett számlák nettó értékének 100%-a volt igénybe vehető a mindenkori hitelkeret erejéig.
(Hitelszerződés a nyomozati iratok 53-61. oldalain.)

A 2005. június 29-én kelt, 2005. augusztus 11-én 30 millió forintos keretösszegre módosított kisvállalkozói hitelszerződés pedig a vevő (**rt1.**) részére havi két alkalommal kibocsátott, a vevő által elismert, még nem lejárt fizetési határidejű, a bankra engedményezett számlák nettó értékéből az 1.250.000 forintot meghaladó rész 100 %-ának megfizetését tette lehetővé, a mindenkori szabad hitelkeret erejéig.
(Hitelszerződés módosítása a nyomozati iratok 67-85. oldalain.)

II.rendű vádlott a 2005. évi november hó 16. napját megelőzően helyesen nem évekig, hanem *hónapokig* intézte a hitelösszegek lehívását.
(Ténybeli következtetés útján megállapított tény.)

Az **rt1.** mint vevő vonatkozásában felmerült 26.887.041 forint kár teljes egészében a helyesen 2005. november 23-án benyújtott 11 db hamis számla felhasználása okán következett be. A **rt1.** ugyanis 2005. augusztus 15-e után a **kft2**-vel nem, mindössze a **kft3**-vel állt gazdasági kapcsolatban. A **kft2** utolsó (185. számú) valós tartalmú számlájának ellenértékét a gazdasági társaság pedig már a hamis számlák benyújtása előtt, 2005. november 5-én átutalta a **zrt1** részére.

A **zrt1** a 26.887.041 forintot a hamis számlák benyújtásának napján, 2005. november 23-án írta jóvá a **kft2** számláján. Amennyiben az utalás nem a hamis számlák bruttó értékéhez, hanem - a szerződés szerint - a nettó érték 1.250.000 forintot meghaladó részéhez igazodott volna: 13.114.907 forinttal kisebb kár következett volna be.
(zrt1 feljelentése és mellékletei a nyomozati iratok 45-163. oldalain, tanú1 tanúvallomása a nyomozati iratok 1735-1741. oldalain, revizori jelentés a nyomozati iratok 2091-2105. oldalain.)

A **kft4** tekintetében a 2005/00223 számú számla nettó összege 47.176.343 forint; a 2005/00247 számú számla - melynek kiállítás dátuma és fizetési határideje a

revizori jelentésben írtakkal ellentétben helyesen 2005. november 10., illetve 2005. december 25. - nettó értéke pedig 45.921.050 forint volt.

A **kft4** vonatkozásában felmerült 50 millió forintos kár teljes egészében a fenti két - meghamisított, illetve hamis - számla felhasználására volt visszavezethető. A gazdasági társaság ugyanis - bár esetenként kisebb késedelmekkel - a **kft2** valamennyi valós tartalmú számlájának ellenértékét kiegyenlítette. Az utolsó ilyen számla rendezésére, 2.777.005 forint átutalására 2005. december 6-án került sor. Ez tette lehetővé - ugyanezen a napon - az utolsó hitelösszeg kiutalását.

Amennyiben a hitel folyósítása - a szerződéseknek megfelelően - a 2005/00247 számú számla nettó értékéhez igazodott volna: 4.078.950 forinttal kisebb kár következett volna be.

A 2005/00247 számú hamis számla benyújtására 2005. november 10. és 29. napjai között - pontosabban meg nem állapítható időpontban - került sor.
(zrt1 feljelentése a nyomozati iratok 45-51. oldalán, 2005/00223 és 2005/00247 számú számlák a nyomozati iratok 155-157. oldalain, revizori jelentés a nyomozati iratok 2091-2105. oldalain.)

Az eljárás során a **kft2** számlájáról I.rendű vádlott által felvett összesen 31.710.000 forint további sorsa kétséget kizáró bizonyossággal nem volt megállapítható.
(Ténybeli következtetés útján megállapított tény.)

A **nyrt1**. sértettnek okozott kár helyesen 16.889.417 forint volt. A 2.608.639 forintról szóló 2200384132 számú, kenőolaj vásárlásáról kiállított számla kelte ugyanis 2005. szeptember 20. napja volt, az tehát a vád tárgyává tett cselekményeket megelőző időszakban keletkezett tartozást takar.

Hasonlóképpen a korábbi tankolások ellenértékét képezte a 2005. szeptember 30-án kiállított 2250523194 számú, 2.018.948 forint értékű üzemanyagkártyák használatának ellenértékéről szóló számla. A számlán szereplő vásárlások a tulajdonos-változás előtti időszakban zajlottak le.
(Nyrt1. feljelentése a nyomozati iratok 171-173. oldalain.)

A tényállás 2. és 3. pontjaiban leírt cselekményekkel okozott kár összesen 93.776.458 forint volt, amely nem térült meg.

Az ekként kiegészített, illetve helyesbített tényállás most már mentes a Be.351.§ (2) bekezdésében felsorolt megalapozatlansági hibáktól és hiányosságoktól, a vádlottak védekezésével szemben álló részében is a bizonyítékok indokolt és okszerű mérlegelésén alapul.

Az elsőfokú bíróság a bizonyítási eljárást a perrendi szabályok megtartásával a szükséges körben folytatta le. Feltárta és megvizsgálta azokat a bizonyítékokat, amelyek az ügygel összefüggésben felmerültek. Ténymegállapításait a beszerzett bizonyítékok részletekbe menő, kellően megalapozott és a logika szabályainak is megfelelő értékelésére alapította. Ítéletének indokolásában a bizonyítékok mérlegeléséről - elfogadásának, illetőleg elvetésének okairól - terjedelmét és meggyőző erejét tekintve egyaránt megfelelő módon számot adott. Ezzel az érveléssel a másodfokú bíróság mindenben egyetértett, ennek tételes megismétlését ezért nem, mindössze az alábbi körülmények kiemelését tartotta szükségesnek:

A **kft2** üzletrészenek átruházására racionális és jogszerű indok sem az eladó, sem a vevő oldaláról nem volt feltárható. A jogügylet irracionálisára számos tényező utalt.

Mindenek előtt a gazdasági társaság átruházásának körülményei. A II.rendű vádlott által kezdeményezett üzletkötést megelőzően a felek találkozására nem az üzleti életben szokásos helyszínen, hanem egy gépjármű parkolóban álló személygépkocsiban került sor. Az első és egyetlen találkozást nagyon rövid időn belül, négy nappal későbbi időpontban követte a szerződés megkötése.

I.rendű vádlott korábbi, több mint egy évtizeden keresztül tartó bűnöző életvitele, vagyon elleni, valamint gazdasági bűncselekmények elkövetése miatt történt többszöri elítélése is az üzletrész-átruházás látszólagosságára utal.

Ugyanilyen következtetés levonására volt alkalmas a II.rendű vádlottnak az üzletrész eladása előtt tanúsított magatartása. Ugyanis már jóval a gazdasági társaság eladása előtt megkezdte a céghez kötődő szerződések ún. kiszervezését. Ennek eredményeként 2005 augusztusát követően a **kft4**, illetőleg a **rt1**. már kizárólag II.rendű vádlott új társaságával, a **kft3**-vel állt szerződéses kapcsolatban. Az új vállalkozás neve megtévesztésig hasonlatos volt a korábbi cég elnevezéséhez.

Félreismerhetetlenül a **kft2** átruházásának formális voltára utal a gazdasági társaság új székhelye számára történő irodabérlés lebonyolítása is. Az ezzel összefüggő feladatokat a vállalkozás eladása ellenére a II.rendű vádlottvégezte. A bérlemény üres maradt, annak berendezése, használatba vétele nem történt meg, abban tehát valós gazdasági tevékenység bizonyosan nem folyt.

Ezen túlmenően világos következtetések adódtak a **kft2** üzletrész átruházását követő ténykedéséből. I.rendű vádlott a vállalkozás vevőjeként a gazdasági társaságot nem kívánta működtetni, de a személyi és tárgyi feltételek hiányában erre reálisan lehetősége sem lett volna.

Az üzemeltetéshez szükséges vagyontárgyakat, a kft.2 járműveit II.rendű vádlott nem adta át az új tulajdonos részére. Az átvett cégben I.rendű vádlott fuvarozói

tevékenységet egyáltalán nem végzett, ilyen szándékában sem állt, amit előadásán túl igazolt az is, hogy a gazdasági társaság megvásárlását követően már rövidesen esedékes külföldre távozását szervezte. Ennek ellenére 2005. év október és november hónapi keltezéssel olyan fuvarozási tevékenységet megjelenítő számlák kerültek a **kft2** nevében kiállításra, amelyeknek valótlan tartalmával I.rendű vádlottnak tisztában kellett lennie. A hamis számlák egy részét (**rt1**.-hez kötődő) ő írta alá, és személyesen vitte be a zrt1-be. A **kft4** nevében kibocsátott meghamisított számlát pedig a II.rendű vádlott új cégétől, a **kft3** telephelyén működő faxkészülékről továbbították.

A cég névleges átvételére, illetve II.rendű vádlott irányító szerepére utal annak az alkalmi öltönynek a megvásárlása is, amivel a pénzügyintézetben való elfogadható megjelenését kívánta biztosítani a cég új tulajdonosának, az I.rendű vádlottnak. Utóbbi fellépése és viselkedése azonban még így is kétségeket ébresztett a **zrt1** egyik alkalmazottjában, **tanú2** ban, aki korántsem volt meggyőzve vezetői alkalmasságáról. Az ezzel kapcsolatos kételyeit közölte is II.rendű vádlottal, aki igyekezett a banki alkalmazottat megnyugtatni.

Az ügyben feltárt személyi és okirati bizonyítékok alapján tehát kétséget kizáróan bizonyítottá vált, hogy a **kft2** nevében felhasznált számlák valós, értékelhető üzleti tevékenység hiányában hamisak, illetve meghamisítottak voltak, azokat nem a számlákon megrendelőként feltüntetett gazdasági társaságok (**kft4**, valamint **rt1**.) állították ki.

A pénzfelvételben való közreműködés is arra utalt, hogy a cselekmények elkövetése nem kizárólag I.rendű vádlotthoz, hanem a cselekmény kitervelőjének, szervezőjének, egyben haszonélvezőjének személyéhez, a cég korábbi tulajdonosához, II.rendű vádlotthoz kapcsolódott. Mindkét vádlott tisztában volt azzal, hogy a megrendelőként feltüntetett jogi személyek a számlákon szereplő, el nem végzett szolgáltatás után fizetési kötelezettségeiknek nem fognak eleget tenni, ekként a csalárd, megtévesztő magatartás útján megszerzett hitelt sem fogják a hitelintézet felé megfizetni, ami a pénzügyintézet károsodását eredményezi.

A tényállás 3. pontjában írt cselekmény vonatkozásában még egyértelműbb volt II.rendű vádlott meghatározó szerepe. Tudnia kellett azt, hogy a különböző konstrukciókban a Nyrt1. által a **kft2** részére biztosított, de a **kft3** járművei által felhasznált üzemanyag és kenőolaj ellenértékét a halasztott fizetési határidő lejártakor a **kft2** nem fogja megfizetni. Ekként a meg nem fizetett összeg a Nyrt.1-nél kárként fog jelentkezni.

A tényállás viszonylag nagyobb terjedelmű kiegészítése és helyesbítése részben elírások folytán, részben a II.rendű vádlott védőjének a másodfokú eljárásban felvetett érveire, becsatolt védekező iratainak tartalmára tekintettel vált szükségessé.

Így helyesbíteni kellett az elsőfokú ítéletben szereplő, a **kft2** irodabérlésének

időpontjaként meghatározott adatot, a **kft2.** és a **kft3** székhelyének azonosságára vonatkozó időmeghatározást, továbbá a **kft4** nevében kiállított hamis számla benyújtásának dátumát.

Érdemi változtatásra azért volt szükség, mert hiányzott a **zrt1**-el kötött szerződések pontos tartalmának rögzítése, valamint a megbízást adó két gazdasági társaság (**kft4**, valamint **rt1.**) szerinti elhatárolásának a feltüntetése.

A II.rendű vádlott védőjének érvelésével szemben a rendelkezésre álló iratanyagból és bizonyítékokból kétséget kizáró bizonyossággal megállapítható volt, hogy mind az **rt1.**, mind a **kft4** vonatkozásában a **zrt1**-nél keletkezett kár teljes egészében a vád tárgyává tett hamis, illetve meghamisított számlák felhasználására volt visszavezethető.

A rendelkezésre álló és egyező tartalmú bizonyítékok szerint az **rt1.** - amint erre a másodfokú bíróság már utalást tett - gazdasági kapcsolatát a **kft2**-vel már 2005. augusztus 15-én megszüntette, és éppen a II.rendű vádlott által megkötött új szerződésre figyelemmel a fuvarozási tevékenységet a továbbiakban a **kft3**-vel végeztette. A sértett nyilatkozata, valamint a beszerzett okiratok alapján is tényként rögzíthető, hogy a **rt1.** korábban egyetlen alkalommal sem esett késedelembe fizetési kötelezettsége teljesítésével a **zrt1** irányába. A 2005. augusztus 15-én elvégzett munkáról kiállított számla kiegyenlítése is határidőben, 2005. november 5-én megtörtént. Ennek a számlának a benyújtása és kifizetése tehát bizonyítottan megelőzte a hamisított számlák beadását. A bekövetkezett kár ezért bizonyosan nem a korábbi valós munkavégzéshez, hanem a fiktív okiratokhoz kötődött.

A másodfokú bíróság - ugyancsak a II.rendű vádlott védője által elmondottakra figyelemmel - szükségesnek tartotta számszerűleg rögzíteni azt az összeget, amennyivel kevesebb kár következett volna be az **rt1.** nevében kiállított hamis okiratok alapján abban az esetben, ha a hitelfolyósítás nem a számlák bruttó értékéhez, hanem a szerződésben rögzített nettó érték 1.250.000 forintot meghaladó részéhez igazodott volna.

Ugyancsak kétséget kizáró bizonyossággal megállapítható volt, hogy a **kft4** vonatkozásában felmerülő 50 millió forint összegű kár is a helyesbített tényállásban szereplő két - az egyik esetben meghamisított, a másik esetben hamis - számla felhasználásával összefüggésben érte a **zrt1** sértettet.

Az okirati bizonyítékok, **tanú3** tanú vallomása, valamint a **zrt1** feljelentése alapján tisztázható volt, hogy a **kft4** esetenként késedelembe esett a számlakiegyenlítésekkel, ennek indoka minden esetben a cég ügyfeleinek, elsősorban a MÁV-nak a késedelmes teljesítése volt. Tételesen rögzíthető volt ennek ellenére is, hogy a legálisan elvégzett fuvarozás ellenértékét tükröző utolsó számlák kiegyenlítése 2005. december 6-án megtörtént; a **kft4** ekkor az utolsó részletet, 2.277.005 forintot átutalta a **zrt1** részére. Ez nyitotta meg a hitelkeret 50 millió forintos felső határát 2.277.005 forinttal, így kerülhetett ezen a napon az utolsó

hitelösszeg jóváírásra a **kft2** számláján.

Teljes bizonyossággal megállapítható volt tehát, hogy az elsőfokú bíróság kizárólag olyan számlákhoz kötődő tételeket rótt a vádlottak terhére, amelyek a **kft4**, illetve a **rt1**. felé tényleges munkavégzést, valós követelést nem takartak.

A másodfokú bíróság a **kft4**-nél is megjelölte azt az összeget, amellyel kisebb kár következett volna be abban az esetben, ha a **zrt1** nem az 50 millió forintnak megfelelő felső határhoz, hanem a szerződés szerint a számlák nettó értékéhez igazodó összegben folyósította volna a hitelt.

A másodfokú bíróság álláspontja szerint kétséget kizáró bizonyossággal nem volt megállapítható, hogy I.rendű vádlott a hozzá került 31.210.000 forintot átadta volna II.rendű vádlottnak. Ez ugyanis megítélése szerint kizárólag I.rendű vádlott vallomása alapján, egyéb bizonyíték hiányában - II.rendű vádlott tagadása mellett - tényként nem volt rögzíthető.

Hangsúlyozni szükséges ugyanakkor, hogy a másodfokú bíróság nem tulajdonított jogi jelentőséget annak a ténynek, hogy a pénzfelvételek a **kft2** számlájáról milyen arányban kötődtek egyik, illetve a másik vádlott személyéhez. A bűncselekmény ugyanis nem a pénz felvételével, hanem a pénzösszegeknek a **zrt1** részéről a **kft2** számlájára történő átutalásával fejeződött be. A pénzfelvétel ténye és mértéke legfeljebb a büntetés kiszabása körében bírhatna jelentőséggel.

A másodfokú bíróság a Nyrt1. sértettnek okozott kár összegét két olyan számla összegével mérsékelte, amelyek a vádbeli időszakot megelőző teljesítést takarnak. Az egyik számla kiállítása 2005. szeptember 29-e előtt történt, a másik egy nappal később, de ez is a tulajdonosváltás előtti időre eső szolgáltatások elszámolását tartalmazta. A Nyrt1. feljelentésében maga is utalt arra, hogy ez a két számla ugyan a tartozás teljes összegébe beletartozik, de nem az üzletrész átruházása utáni szolgáltatások ellenértékének felel meg.

Végül a másodfokú bíróság összesítette a tényállás 2. és 3. pontjában a vádlottak által okozott kár összegét, amely 93.776.458 forint volt.

A fentiek szerint kiegészített, illetve helyesbített tényállás a Be.352.§ (2) bekezdése alapján irányadó volt a fellebbezési eljárásban is.

E tényállásból az elsőfokú bíróság helyesen következtetett mindkét vádlott büntetőjogi felelősségére.

Következésképp a felmentést célzó jogorvoslati kérelmek nem voltak megalapozottak.

A cselekmények jogi értékelését megelőzően a másodfokú bíróságnak ismételten állást kellett foglalnia a 2013. évi július hó 1. napjával hatályba lépett 2012. évi C. büntető törvényre (Btk.) figyelemmel az időbeli hatály kérdésében. Eldöntendő kérdés volt, hogy a vádlottak cselekményének kedvezőbb elbírálását az elkövetéskor hatályos 1978. évi IV. törvény vagy a Btk. biztosítja-e. A szóba jöhető rendelkezések áttekintése és egybevetése után megállapítható, hogy a vádlottak terhére értékelt bűncselekmények büntetési tétele és a halmazati büntetés kerete nem változott, az mindkét törvény szerint öt évtől tizenöt évig terjedő szabadságvesztés. A Btk.80.§ (2) és (3) bekezdésének a büntetési tétel középértékét előíró rendelkezése azonban egyértelműen szigorúbb előírás, ami az 1978. évi IV. törvény elkövetéskor hatályos szövegében még nem szerepelt. Ugyanakkor egyértelműen kedvezőbbek a Btk.-nak a feltételes szabadságra bocsátást meghatározó szabályai; a 38.§ (2) bekezdésének a) pontja szerint a vádlottak legkorábban a büntetés kétharmad részének kitöltését követő napon volnának feltételes szabadságra bocsáthatók, szemben az 1978. évi IV. törvény 47.§ (2) bekezdésével, mely szerint erre csak háromnegyed rész kitöltése után nyílhat lehetőség.

A törvény időbeli hatálya kérdéskörének megítélésénél a másodfokú bíróság álláspontja szerint nem bír jelentőséggel az a körülmény, hogy ügyészi fellebbezés hiányában a vádlottak büntetésének súlyosbítására a Be.354.§ (1) bekezdése értelmében - súlyosítási tilalom folytán - nincs lehetőség. A büntető törvény időbeli hatályának vizsgálatakor ugyanis kizárólag büntető *anyagi* jogszabályokat lehet egybevetni, ezek értékelése után lehet állást foglalni az enyhébb elbírálhatóság kérdésében. Ebből a szempontból tehát a súlyosítási tilalom - mint büntető eljárásjogi jogintézmény - nem vehető figyelembe. Mivel e kérdés eldöntésénél anyagi büntető törvényeket és nem eljárásjogi helyzeteket kell értékelni, ezért a másodfokú bíróság az ügyész és az I.rendű vádlott védőjének ezzel ellentétes érvelésével nem értett egyet.

A másodfokú bíróság az említett törvények rendelkezéseinek összehasonlítása után arra a következtetésre jutott, hogy a Btk. alapján - figyelemmel a cselekmények tárgyi súlyára és a bűnösségi körülményekre - az ötéves tartamnál lényegesen szigorúbb büntetést kellett volna kiszabni a középértékes büntetéskiszabás elve alapján. Ezt a súlyosabb büntetést nem ellensúlyozza a feltételes szabadságra bocsátás korábbi lehetősége. Ezért a másodfokú bíróság egyezően az elsőfokú bírósággal az 1978. évi IV. törvény szabályait mint kedvezőbbeket alkalmazta.

A vádlottak terhére megállapított bűncselekmények minősítése nagyobb részt megfelel az anyagi büntető jogszabályoknak.

Amint arra a másodfokú bíróság a határozat korábbi részében már utalt, a csalás befejezettsége a **zrt1** sértett esetében a **kft2** bankszámlájára való utaláshoz kapcsolódott. Ez az aktus a bank számára megszüntette, I.rendű vádlott kft.-je számára pedig lehetővé tette az átutalt pénzüsszeggel való rendelkezést. A pénzfelvétel a bűncselekmény befejezettségén kívül eső esemény, ezért nem

kerülhetett szóba a cselekmény minősítésének a felvett pénz összegéhez, illetve a felvevő személyhez történő igazítása.

A másodfokú bíróság ugyancsak egyetértett az elsőfokú bíróság jogi álláspontjával abban a kérdésben, hogy a Nyrt1. sérelmére elkövetett cselekmény tekintetében I.rendű vádlott a csalás bűnsegédje és nem a lényegesen enyhébb bűncselekmény, a bűnpártolás elkövetője. Az elsőfokú bíróság által megállapított tényállás bevezető részében (7. oldal 2. bekezdésében) rögzített tények szerint I.rendű vádlott az üzletrészek átvétele, illetve az ezt követő megtévesztő magatartás tanúsítása során tisztában volt II.rendű vádlott jogtalan haszonszerzési céljával, tehát segítséget nyújtott számára e cselekmény megvalósításához.

Megalapozottnak találta a másodfokú bíróság a vagyon elleni bűncselekmények üzletszerű minősítését is, ezért nem értett egyet II.rendű vádlott védőjének e körben kifejtett érvelésével. A tényállás 2. pontjában írt cselekmény elkövetésére egy, illetve kettő rész-cselekménnyel, tehát három különböző időpontban benyújtott hamis, illetve meghamisított számlák felhasználásával került sor. A tényállás 3. pontjában leírt cselekmény ugyancsak több mozzanatból állt. Így a rendszeres haszonszerzési célzat a vádlottak cselekménysorozata vonatkozásában - figyelemmel az e körben kialakult ítélkezési gyakorlatra is - megnyugtatóan megállapítható volt.

A másodfokú bíróság megítélése szerint a vádlottak az ún. intellektuális közokirat-hamisítást nem tettesként, hanem az 1978. évi IV. törvény 20.§ (2) bekezdése szerinti társtettesekként követték el. A jóhiszemű hivatalos személy tévedését előidéző okiratok aláírásában ugyanis mindkét vádlott részt vett; az átruházásra irányuló szerződést II.rendű vádlott eladóként, I.rendű vádlott pedig vevőként írta alá. Ezen túlmenően a jogellenes átruházáshoz kötődő további valótlan tartalmú okiratokat is aláírtak. Mivel cselekményeik összességében voltak alkalmasak az ügyintéző tévedésének előidézésére, így a társtettség megállapításának feltételei mindenben adottak voltak.

Egyetértett a másodfokú bíróság a fellebbviteli főügyészség álláspontjával abban a kérdésben, hogy a több évtizede töretlen ítélkezési gyakorlatnak megfelelően az intellektuális közokirat-hamisítás büntetével alaki halmazatban a magánokirat-hamisítás vétsége nem állapítható meg (BJD 9122., BH 290/1996. számú eseti döntések és az 5/2000. BJE indokolása). A tényállás 2. pontjában szereplő csalássorozat esetében azonban a valótlan tartalmú számlák felhasználása mindkét vádlott részéről megvalósult. A másodfokú bíróság ezért a tényállás 1. pontjában leírt vádlotti cselekményeknek magánokirat-hamisításként való minősítését mellőzte és a vádnak megfelelően a tényállás 2. pontjában leírt cselekményeket a vagyon elleni bűncselekmény mellett az 1978. évi IV. törvény 20.§ (2) bekezdése szerinti társtettesként, az 1978. évi IV. törvény 12.§ (2) bekezdése szerint folytatólagosan elkövetett, az 1978. évi IV. törvény 276.§-ában meghatározott magánokirat-hamisítás vétségének minősítette.

A büntetés kiszabásánál irányadó körülményeket az elsőfokú bíróság nagyobb részt helyesen tárta fel, azok csak kisebb helyesbítést, illetve kiegészítést igényeltek. Az elsőfokú eljárás befejezése óta eltelt több mint egy esztendő miatt azonban a másodfokú bíróság indokoltnak tartotta a bűnösségi körülmények ismételt számbavételét és áttekintését.

Az I.rendű vádlott vonatkozásában súlyosító körülmény a társas elkövetés, a kettőt meghaladó halmazat, a felfüggesztett szabadságvesztés próbaideje alatti elkövetés, valamint visszaesőnek nem minősülő, részben különös bűnismétlő volta. A folytatólagosság ugyanakkor csak a közbizalom elleni bűncselekmény vonatkozásában súlyosít. A vagyon elleni bűncselekmények üzletszerűen elkövetettkénti minősítése ugyanis részben azonos ténybeli alapon - a részcselekmények ismétlődése - nyugszik. Ezért ennek súlyosító körülménykénti megfogalmazása a kétszeres értékelés tilalmába ütközik.

Nyomatékos enyhítő körülmény volt az időmúlás ténye, amelynek súlyát tovább fokozta, hogy az első- és a másodfokú elbírálás között is több mint egy év telt el. I.rendű vádlott számottevő időt előzetes fogvatartásban töltött. E körülmény nyomatékát ugyanakkor csökkentette, hogy az időmúlásra külföldi tartózkodásával felróható okot szolgáltatott. Enyhítő körülményként kellett értékelni az I.rendű vádlottnak a büntetés-elviselési képességét hátrányosan befolyásoló megromlott egészségi állapotát, részbeni beismerő vallomását, valamint kisebb nyomatékkal azt, hogy a szerződésellenes hitelfolyósítással a **zrt1** sértett gondatlansága is befolyásolta a kár mértékét.

A másodfokú bíróság II.rendű vádlott terhére nagy nyomatékkal értékelte súlyosító körülményként a kezdeményező szerepét. További súlyosító körülmény volt a társas elkövetés, a kettőt meghaladó halmazat ténye, a I.rendű vádlottal azonos szempontok szerint és keretek között a folytatólagosság. Enyhítő körülményként kellett értékelni ugyanakkor az időmúlás tényét, az egy kiskorú gyermek eltartásáról való gondoskodási kötelezettségét, valamint a **zrt1** sértettnek a kár mértékét befolyásoló gondatlanságát.

A fenti bűnösségi körülményeket értékelve a másodfokú bíróság úgy látta, hogy a törvényi minimummal egyező tartamú szabadságvesztés, valamint az ahhoz igazodó közügyektől eltiltás alkalmazása mindkét vádlott esetében szükséges az 1978. évi IV. törvény 37.§-ában írt büntetési célok eléréséhez, tehát annak enyhítése egyik vádlott vonatkozásában sem indokolt.

A kifejtettek miatt a jogorvoslati kérelmeknek enyhítésre irányuló része is alaptalan volt.

Észlelte a másodfokú bíróság, hogy az elsőfokú bíróság - a Be.335.§ (2) bekezdésében írt kötelezettségét megsértve - nem bírálta el a magánfelek

szabályszerűen előterjesztett polgári jogi igényét, és ennek indokolását is elmulasztotta.

A **zrt1** mint magánfél már a nyomozás során előterjesztette polgári jogi igényét 82.237.035 forint kár és a kamatok megfizetése iránt (nyomozati iratok 169. oldalán), míg a **Nyrt1.** mint magánfél - a képviseletében eljáró ügyvéd útján - a bíróság előtti eljárásban (elsőfokú bírósági iratok 44. sorszáma alatt található beadvány) érvényesítette igényét; 21.517.004 forint összegű kárának, a kamatoknak, valamint 300.000 forint összegű munkadíj 27%-os általános forgalmi adóval növelt összegének megtérítését kérte.

A másodfokú bíróság pótolta az elsőfokú bíróság mulasztását, és a Be.335.§ (1) bekezdése alapján a polgári jogi igényeket érdemben elbírált. Azoknak részben helyt adva egyetemlegesen kötelezte a vádlottakat a Ptk.339.§ (1) bekezdése alapján a **zrt1**, valamint a **nyrt1.** magánfelek részére a bűncselekménnyel okozott kár megtérítésére. Az ezzel összefüggő járulékos kérdésekről is határozott: a kamatról a Ptk.301.§ (1) bekezdése alapján, a perköltségről, a jogi képviselő általános forgalmi adóval növelt munkadíjáról a Pp.78.§ (1) bekezdése alapján. A le nem rótt illeték megfizetésére a vádlottakat mindkét magánfél igényével kapcsolatban külön-külön az Itv.42.§ (1) bekezdés a) pontja, illetve a 6/1986. IM rendelet 13.§ (2) bekezdése alapján kötelezte.

Tekintettel arra, hogy az előterjesztett polgári jogi igény összege az érintett magánfelek esetében meghaladta a megítéltet, azt a másodfokú bíróság az okozott kárt meghaladó részében elutasította. A bűncselekménnyel okozott pontosan megállapítható káron túlmenő követelés megítélésének ugyanis a büntetőeljárásban nincs helye, illetve az nem a vádlottakkal, hanem az érintett gazdasági társasággal szemben lett volna érvényesíthető.

Az elsőfokú bíróság ítéletében tévesen szerepelt az I.rendű vádlott előzetes fogvatartásának kezdő időpontja, az nem 2012. év, hanem 2010. év volt, amit a másodfokú bíróság ugyancsak helyesbített.

A kifejtetteknek megfelelően a másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletének a közbizalom elleni bűncselekmények mindegyikének elkövetői alakzatát, a magánokirat-hamisítás esetében a folytatólagosságot is, illetve a polgári jogi igényt érintő részében a Be.372.§ (1) bekezdése alapján megváltoztatta, míg egyéb törvényes rendelkezéseit a Be.371.§ (1) bekezdése alapján helybenhagyta azzal, hogy az elsőfokú ítéletben a Btk.-ként megjelölt jogszabályon az 1978. évi IV. törvény rendelkezéseit kell érteni.

P é c s, 2013. november 28.

.Krémer László s.k. a tanács elnöke, Dr.Halász Etelka s.k. előadó bíró, Dr.Domonyai

Alexa s.k. bíró

A Pécsi Törvényszék 10.B.445/2011/70. számú ítélete a Pécsi Ítéltábla Bf.II.40/2013/14. számú ítélete folytán - az abban írt változtatásokkal - a 2013. évi november hó 28. napján jogerőre emelkedett és végrehajthatóvá vált.

.Krémer László s.k.
a tanács elnöke